

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 15 § lagen om djursjukdomar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om djursjukdomar ändras så att ägaren eller innehavaren av ett djur svarar för de kostnader som åsamkas av åtgärder enligt det obligatoriska programmet för hälsokontroll av

klövdjur i hägn.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nuläge

Enligt 15 § 1 och 2 mom. lagen om djursjukdomar (55/1980) betalas av statens medel, enligt vad som närmare stadgas genom förordning, resekostnader och arvoden för veterinärer eller andra, som på förordnande av en myndighet fullgjort uppgifter som faller inom området för verkställigheten av lagen om djursjukdomar, samt övriga kostnader, som användningen av egna redskap och förnödenheter föranleder. Av statens medel bestrides kostnaderna för isolering och bevakning av område, om vilken myndighet förordnat.

I 3 mom. bestäms om fall då djurägaren likväl till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd i överensstämmelse med lagen om djursjukdomar eller en åtgärd som föreskrivits med stöd av lagen skall betala ersättning för en sådan inspektion eller åtgärd som föranleds av import, export eller transport av djur eller vara eller av ett frivilligt program för hälsokontroll av djur. Dessutom skall ägaren eller innehavaren av ett djur i fråga om obligatoriska program för hälsokontroll av djur betala ovan avsedd ersättning till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd när detta förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Fin-

land. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer närmare storleken på den ersättning som skall betalas och följer härvid i tillämpliga delar vad som i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalets veterinärtaxa bestäms om den ersättning som skall utgå för motsvarande inspektioner och åtgärder, om inte något annat förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

Programmen för hälsokontroll av djur i animalieproduktion, t.ex. programmet för bekämpning av virusdiarré hos nötboskap och programmet för hälsokontroll av avelssvin, har till största delen varit frivilliga. De program för hälsokontroll som enligt lagen om djursjukdomar är obligatoriska, t.ex. programmen för bekämpning av salmonella, grundar sig på Europeiska gemenskapens (EG) lagstiftning. Det är möjligt att med stöd av lagen om djursjukdomar bestämma om obligatoriska program för hälsokontroll också i de fall när EG-lagstiftning saknas, såvida det nationella läget kräver detta. Den slutliga avsikten med hälsokontrollprogrammen är att säkra produktionen av friskt djurmaterial och att de animaliska livsmedlen skall vara trygga för konsumenterna.

I och med Finlands EU-medlemskap har intresset för uppfödning av vilda klövdjur ökat. Eftersom intresset för sådan uppfödning tidigare har varit litet och undersök-

ningsmetoderna i fråga om t.ex. tuberkulos hos dessa djur inte har varit tillräckligt tillförlitliga, har det inte funnits något behov av att meddela föreskrifter om program för hälsokontroll av klövdjur i hägn. I vårt land finns fem vildrensfarmer, 55 vildsvinsfarmer och en mufflonfarm. Andra klövdjursarter, med undantag för renar, finns inte i hägn. På grund av det ökade intresset för uppfödning och den nya kunskap man fått om undersökningsmetoderna har veterinär- och livsmedelsavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet för avsikt att meddela ett beslut bl.a. om ett program för hälsokontroll av vildrensfarmer jämte åtgärder för förebyggande av smittsamma sjukdomar på vildrensfarmer bl.a. i fråga om tuberkulos och brucellos. Avsikten är att beslutet skall träda i kraft våren 1997.

Den finska nötboskapen är med stöd av ett beslut av kommissionen officiellt fri från tuberkulos. Finland är också officiellt fritt från brucellos hos nötboskap. Finland har dessutom fått tilläggsgarantier dvs. rätt att undersöka djur som importeras med avseende på sjukdomen IBR/IPV som förorsakas av herpesvirus, om inte ursprungslandet har motsvarande garantier. Kommissionens beslut angående denna fråga är: 1) kommissionens beslut om kontrollmetoder för bevarandet av finska nötkreaturbesättnings status som officiellt tuberkulosfria (94/959/EG), 2) kommissionens beslut om kontrollmetoder för bevarandet av finska nötkreaturbesättnings status som officiellt brucellosfria (94/960/EG) samt 3) kommissionens beslut om ändring av kommissionens beslut 93/42/EEG och om tilläggsgarantier avseende infektiös bovin rhinotrakeit för nötkreatur som skall skickas till Finland (94/962/EG).

Rådets direktiv 92/65/EEG om fastställande av djurhälsokrav i handeln inom och importen till gemenskapen av djur, sperma, ägg (ova) och embryon som inte faller under de krav som fastställs i de specifika gemenskapsregler som avses i bilaga A.1 till direktiv 90/425/EEG innehåller djurhälsokrav i handeln mellan EU:s medlemsstater bl.a. när det gäller djurarter som hör till de vilda klövdjuret. Artikel 6.2 i direktivet tillåter dock nationella beslut om de krav som bör ställas på undersökningen av tuberkulos hos dessa djur, eftersom EG-lagstiftningen inte ännu har harmoniserats till denna del.

Speciellt för att förebygga spridningen av

tuberkulos har jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning genom ett beslut utfärdat förbud mot att frisläppa vildrenar från farmar eller överlämna dem levande utan tillstånd av nämnda avdelning fr.o.m. 1 augusti 1996 och mot att förflytta vildrenar från naturen till farmar fr.o.m. den 15 augusti 1996. Förbudet mot förflyttning gäller förutom förflyttningar inom Finland också förflyttningar från Åland till fastlandet. Att frisläppa hägnade vildsvin i naturen har utan tillstånd av veterinär- och livsmedelsavdelningen varit förbjudet för viss tid fr.o.m. den 17 juli 1996. Förbuden mot förflyttningar gäller fram till den 1 juni 1997.

1.2. Behovet av ändringar och föreslagna ändringar

För att förhindra spridningen av djursjukdomar via klövdjur i hägn måste man ställa villkor för uppfödningen av dessa. Exempel på djursjukdomar som kan sprida sig via klövdjur i hägn till andra djur i animalieproduktionen är tuberkulos, brucellos och herpesvirusinfektioner. Av dessa kan tuberkulos och brucellos överföras också till människan. Dessutom förekommer det sådana varianter av tuberkulos som nuvarande läkemedel inte rår på. Att den finska nötboskap i dag är fri från tuberkulos är resultatet av ett årtionden långt arbete som krävt stora ekonomiska uppoffringar. Det är svårt att förhindra att smittsamma sjukdomar som redan är utrotade i Finland sprids på nytt in i landet i samband med importen av klövdjur i hägn. Det här beror på att en del av de sjukdomar som förekommer hos klövdjur i hägn är svåra att konstatera i samband med importen och å andra sidan kan det behövas flera undersökningar för att en sjukdom skall kunna fastställas eller uteslutas. En del av dessa djursjukdomar, såsom tuberkulos, kan också förekomma latent och bryta ut först till följd av den stress som transporten eller hägnet förorsakar.

Övervakning av läget i fråga om djursjukdomar med hjälp av program för hälsokontroll är nödvändig när det gäller klövdjur i hägn för att säkra ett snabbt konstaterande av djursjukdomar eller för att påvisa att djuren förblivit fria från sjukdom. En regelbunden övervakning säkrar en snabb slakt av sjuka eller smittfarliga djur så att sjukdomen kan utrotas eller hindras från att sprida sig.

Eftersom det inte är möjligt att förbjuda införsel av klövdjur i hägn från övriga medlemsstater, får all annan övervakning av sjukdomsläget en större betydelse.

Att hålla klövdjur i hägn i förvärvssyfte är ofta en binäring och för det mesta en ny näring som nu först håller på att bli vanligare. På grund av verksamhetens art har det inte ansetts ändamålsenligt att de åtgärder som föranleds av programmen för hälsokontroll finansieras med statsmedel. Undersökningarna skulle också bli oskäligt dyra för staten. För att det skall vara möjligt att i praktiken genomföra programmen för hälsokontroll av klövdjur i hägn bör djuruppfödarna själva stå för alla kostnader som hälsokontrollprogrammen föranleder. Det är därför nödvändigt att ändra 15 § 3 mom. lagen om djursjukdomar, som gäller kostnader och ersättningar, så att kostnaderna för de obligatoriska programmen för hälsokontroll av klövdjur i hägn betalas av uppfödaren. Med klövdjur i hägn avses i detta sammanhang klövdjur som hör till de vilda arterna, såsom vitsvanshjort, dovhjort, skogsvildren, rådjur, sikahjort, kronhjort, vildsvin och mufflon. Med klövdjur i hägn avses inte renar. Hälsokontrollprogrammen för klövdjur i hägn gäller dock inte djurfarmar, förutsatt att dessa inte överlåter levande klövdjur någon annanstans än till andra djurfarmar och inte heller omplanteringar av vilda klövdjur, varvid klövdjur från naturen kortvarigt hålls i hägn med syftet att ånyo släppa dem fria i naturen på ett annat område.

Avsikten är att efter den föreslagna lagändringen utfärda program för hälsokontroll av klövdjur i hägn genom ett beslut av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. Hälsokontrollprogrammen möjliggör en kontinuerlig, riksomfattande och enhetlig övervakning av läget i fråga om djursjukdomar och således ett effektivt sätt att förebygga spridning och införsel av djursjukdomar. Farmägarna och farminnehavarna förpliktas genom programmen för hälsokontroll att låta undersöka farmens djur regelbundet. Enligt den föreslagna lagen skall detta ske på deras egen bekostnad.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Enligt den föreslagna lagen skall uppfödaren stå för alla de kostnader som föranleds

av övervakningen enligt hälsokontrollprogrammen av läget i fråga om smittsamma djursjukdomar på farmarna. Kostnader uppkommer på grund av veterinärens kontrollbesök och åtgärder i enlighet med hälsokontrollprogrammen samt av undersökningar som görs för fastställande av eventuella djursjukdomar. Hur stora uppfödarnas kostnader blir är beroende av syftet med inhägnaden, de hägnade djurarterna, antalet djur på farmen samt veterinärens resekostnader. För t.ex. en vildrensfarm med 20 vildrenar, som säljer levande djur, uppgår kostnaderna för hälsokontrollprogrammet under programmets första år till ca 8 000 mk och kostnaderna under det andra och tredje året blir ca 4 500 mk och därefter ca 800 mk vartannat år. Kostnaderna kan variera något beroende på längden på veterinärens resa. Infångandet av vildrenarna för att kunna göra undersökningar kan dessutom förorsaka uppfödaren t.o.m. betydande merkostnader. På farmar som inte överlåter levande djur utgör köttkontrollen grunden för hälsokontrollprogrammet. Kostnaderna blir då också lägre.

Enligt 15 § 3 mom. lagen om djursjukdomar bestämmer jord- och skogsbruksministeriet storleken på den ersättning som skall betalas till veterinären för undersökningar enligt programmen för hälsokontroll. Härvid följs i tillämpliga delar vad som i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalets veterinärtaxa bestäms om den ersättning som skall utgå för motsvarande inspektioner och åtgärder. Saken behandlas i jord- och skogsbruksministeriets beslut 22/VLA/1995 (ändrat genom beslut 31/VLA/1996).

I beslutet anges grunderna för ersättningarna, beloppen av de arvoden som skall uppbäras för exportkontrollerna, de ersättningar som ägaren eller innehavaren av ett djur skall betala i samband med programmen för hälsokontroll av djur samt ersättningarna för resekostnaderna. Beslutet i fråga kommer att ändras så att det också täcker de obligatoriska programmen för hälsokontroll av klövdjur i hägn.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

Utlåtande om propositionen har begärts av jordbruksavdelningen och fisk- och viltavdelningen vid jord- och skogsbruksministe-

riet, finansministeriet, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, länsveterinärerna, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, Finlands Veterinärförbund r.f., Jägarnas centralorganisation, Etseri djurpark, Ranua djurpark samt vildrens- och vildsvinsuppfödare som jord- och skogsbruksministeriet känner till.

Finansministeriet har ansett att propositionen bör preciseras så att alla kostnader för hälsokontrollprogrammen betalas av uppfödarna i enlighet med orsaksprincipen. Den ordalydelse som har föreslagits i propositionen leder likväl redan till detta slutresultat. Också anstalten för veterinärmedicin och livsmedel samt länsstyrelserna i Vasa, S:t Michel och Kuopio län har i sina utlåtanden understött förslaget att uppfödaren skall vara skyldig att betala de kostnader som föranleds av hälsokontrollprogrammen. Ålands landskapsstyrelse har föreslagit att kostnaderna skall delas mellan staten och uppfödarna. Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK motsätter sig inte en ändring av lagen om djursjukdomar som innebär att djurets ägare eller innehavare svarar för de kostnader som föranleds av de programenliga kontrollerna, såvida åtgärderna i det obligatoriska hälsokontrollprogrammet hänför sig till djurens anskaffning och försäljning. Länsstyrelserna i Kymmene, Lapplands och Norra Karelen län, Finlands

Veterinärförbund r.f. och Jägarnas centralorganisation har inte haft något att invända med anledning av propositionen. I det utlåtande som getts av Etseri djurpark har det inte heller föreslagits några ändringar i propositionens sakinhåll. Vildsvinsuppfödarna har krävt att staten skall stå för de kostnader som föranleds av ett eventuellt hälsokontrollprogram för vildsvin. Vildrensuppfödarna har likaså förhållit sig negativt till propositionen och ansett att staten skall stå för kostnaderna för hälsokontrollprogrammen.

Punkt 1.2. i motiven till propositionen har på grund av finansministeriets utlåtande preciserats så, att det tydligare framgår att uppfödarens betalningsskyldighet gäller alla de kostnader som åsamkas av hälsokontrollprogrammen. Enligt det hälsokontrollprogram för vildrenar som kommer att utfärdas med stöd av lagen gäller de strängaste kraven sådana farmar för vilka risken att en sjukdom skall spridas är störst, dvs. farmar som säljer levande djur. På övriga farmar baserar sig hälsokontrollprogrammet på köttkontroll.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfast.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 15 § lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 424/1994, som följer:

15 §

Utän hinder av 1 mom. skall ägaren eller innehavaren av ett djur eller en vara dock till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd betala ersättning för en inspektion eller en åtgärd som föranleds av import, export eller transport av djur eller vara eller av ett frivilligt program för hälsokontroll av djur. Ägaren eller innehavaren av ett djur skall dessutom till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd betala ersättning för en inspektion eller åtgärd som föranleds av ett obligatoriskt program för hälsokontroll av klövdjur i hägn. I fråga om övriga obligatoriska program för hälsokontroll skall ägaren eller innehavaren betala en sådan

ersättning som avses ovan till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd, när detta förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer närmare storleken på den ersättning som skall betalas och följer härvid i tillämpliga delar vad som i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalets veterinärtaxa bestäms om den ersättning som skall betalas för motsvarande inspektioner och åtgärder, om inte något annat förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 21 mars 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Antti Kalliomäki

Lag

om ändring av 15 § lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 424/1994, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Utan hinder av 1 mom. skall ägaren eller innehavaren av ett djur eller en vara dock till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd betala ersättning för en inspektion eller en åtgärd som föranleds av import, export eller transport av djur eller vara eller av ett frivilligt program för hälsokontroll av djur. Dessutom skall ägaren eller innehavaren av ett djur i fråga om obligatoriska program för hälsokontroll av djur betala ovan avsedd ersättning till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd när detta förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer närmare storleken på den ersättning som skall betalas och följer härvid i tillämpliga delar vad som i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalets veterinärtaxa bestäms om den ersättning som skall utgå för motsvarande inspektioner och åtgärder, om inte något annat förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

Utan hinder av 1 mom. skall ägaren eller innehavaren av ett djur eller en vara dock till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd betala ersättning för en inspektion eller en åtgärd som föranleds av import, export eller transport av djur eller vara eller av ett frivilligt program för hälsokontroll av djur. Ägaren eller innehavaren av ett djur skall dessutom till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd betala ersättning för en inspektion eller åtgärd som föranleds av ett obligatoriskt program för hälsokontroll av klövdjur i hägn. I fråga om övriga obligatoriska program för hälsokontroll skall ägaren eller innehavaren betala en sådan ersättning som avses ovan till den som utför en inspektion eller vidtar en åtgärd, när detta förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer närmare storleken på den ersättning som skall betalas och följer härvid i tillämpliga delar vad som i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalets veterinärtaxa bestäms om den ersättning som skall betalas för motsvarande inspektioner och åtgärder, om inte något annat förutsätts i ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

Denna lag träder i kraft den 199 .